

Tijd voor een aai over de eigen bol: waarin zijn Nederland en de Nederlanders beter dan de rest? Drie buitenlandse correspondenten buigen zich over deze on-Nederlandse vraag.

Gezien door vreemde ogen

In Nederland mag je gewoon meedoen

Kornienko: 'Ik zoek 'hiërarchie' op in de Nederlandse Google. Bijna alle resultaten gaan over voetbal. De Russische Google levert artikelen op over kerk en politiek.'

RUSLAND

Tekst Sophie Kornienko

Wat mij het meest in Nederland boeit is dat Nederlanders bijna geen hiërarchie erkennen. Ik heb in een paar andere landen gewoond en gewerkt, maar nergens is hiërarchie zo in waarde gedaald. Waarom is dat in Nederland wel gelukt en bij veel andere volken niet?

Toen ik bij een Indiase ambassade in Sint Petersburg werkte, wist de consul soms niet hoe hij met de Russen moest omgaan en werd hij woedend als ik hem advies probeerde te geven. "Je moet eerst wachten tot meneer de consul zelf door heeft dat zijn acties nergens toe leiden en pas dan, als hij jou vraagt, mag jij hem adviseren", zei zijn assistent tegen mij. Het was dus belangrijker om je baas honing om de mond te smeren, ook al verloor hij daardoor tijd en geld, in plaats van efficiënt te werken. In het land waar ik vandaan kom, Rusland, heerst dit slijmgedrag eigenlijk ook, en steeds in grotere mate nu Poetin de zogenaamde 'machtsverticaal' als hoofdwaarde heeft geïntroduceerd. Er is zelfs een gezegde: 'Ben jij de baas - ben ik de dwaas, ben ik de baas - ben jij de dwaas'.

Die regel heb ik nooit willen volgen. Gelukkig hoeft dat in Nederland ook niet.

Ik mag tegen een redacteur, een ambtenaar of zelfs tegen Jan Peter Balkenende zeggen dat ik het ergens niet mee eens ben, ik mag direct zijn en innovatieve ideeën opperen zonder bang te zijn of beledigd te worden. Maar wat ik het mooiste vind, is dat er buiten het werk ook geen hiërarchie bestaat, geen hiërarchie op straat: succesvolle managers nemen ook de trein. Dit alles in dienst van dé Nederlandse god: efficiëntie.

Sommige Nederlanders klagen over het feit dat het streven naar een bepaalde status, chique auto's en massieve grootschalige architectuur (zie Moskou) niet aangemoedigd wordt in de Lage Landen. Sommigen zien met lede ogen aan dat Wouter Bos nog steeds niet geleerd heeft om zijn das te dragen en dat Ella Vogelaar vergeet dat ze een minister is, iedere keer dat ze kleding koopt. Wat de kritische Nederlanders misschien niet weten, is dat hoe groter een gebouw is, hoe kleiner de mens zich voelt - juist daarom bestellen zeer hiërarchische regeringen en bedrijven bombastische architectonische objecten. En dan moet de burger zich kleden en gedragen zoals het bij zijn klasse hoort en als je minister bent, moet je de kle-

Ook buiten het werk geen hiërarchie

dingstijl kopiëren van de grote leider. Misschien was Ella Vogelaar haar status als minister vergeten toen ze recent met een rugzak door New York liep, maar voor mij is haar gedrag een onbewust statement van de Nederlandse democratie. Als er in Rusland een ambtenaar van haar kaliber door de stad wil rijden, zijn de wegen urenlang afgesloten. Over efficiëntie gesproken.

De vele immigranten (zoals ik) die Nederland binnenstromen, komen meestal uit culturen waar een indeling in klassen als normaal wordt gezien. Ze zijn hiërarchie gewend en accepteren daarom automatisch de bijnaam 'allochtoon', sommigen van hen verwachten zelfs gediscrimineerd te worden en accepteren gelaten hun 'zware' lot. Want hiërarchische maatschappijen kweken fatalisten. Ik zou het classificeren in autochtonen en allochtonen als de laatste fantoom van hiërarchie graag afschaft willen zien. Als immigrant in Nederland moet je vergeten dat je ooit als een klein mens zonder rechten in een machtsstaat diende, want hier bestaat geen hiërarchie en jij mag gewoon meedoen - dat is waarmee ik iedere inburgeringcursus nu zou beginnen.